

រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

**ការវិវឌ្ឍសហជីពនៅកម្ពុជា
១៩៩៣-២០១០**

**Cambodian Trade Union Evolution
1993-2010**

វង្ស សុវណ្ណា

និក្ខេបបទបណ្ឌិតវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ

ឯកទេស ៖ វិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ បណ្ឌិត សុខ គូប

២០១១

មាតិកា

	ទំព័រ
ឧទ្ទិសស្នាដៃ	v
សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ	vi
អំណះអំណាង	vii
អក្សរកាត់(ប្រើក្នុងនិក្ខេបបទនេះ)	viii
មូលន័យសង្ខេប	x
Abstract	xiii
សង្ខេបនិក្ខេបបទ	xvi
Summary	xxvi
អារម្ភកថា	xxxvi

សេចក្តីផ្តើម

១-លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ.....	១
២-ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ	២
៣-គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ	២
៤-ដែនកំណត់និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ	២
៥-វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ.....	៣
៦-សារប្រយោជន៍នៃការស្រាវជ្រាវ.....	៣
៧-រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ.....	៤

ជំពូក១

ប្រវត្តិនៃការកើតសហជីពនៅកម្ពុជា

១.១-ការកើតសហជីពពិភពលោក	៦
១.២-ការកើតសហជីពកម្ពុជា	៧
១.៣-វិស័យឧស្សាហកម្មរីកចម្រើននាំឱ្យសហជីពកើនឡើង.....	១០
១.៣.១-ការនាំចេញនូវវិស័យឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ	១៣
១.៣.២-លក្ខខណ្ឌការងារនៅក្នុងរោងចក្រសហគ្រាស	១៦
១.៤-មូលដ្ឋានច្បាប់បង្កើតសហជីព.....	១៧
១.៤.១-រដ្ឋធម្មនុញ្ញ	១៨
១.៤.២-ច្បាប់ស្តីពីការងារ.....	១៨
១.៤.៣-សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស	១៨
១.៤.៤-បទដ្ឋានការងារអន្តរជាតិនៃអង្គការ ILO	១៩
១.៥-អត្ថន័យនៃការបង្កើតសហជីព.....	២៤

១.៥.១-និយមន័យសហជីព	២៤
១.៥.២-តើគេបង្កើតសហជីពដើម្បីអ្វី?	២៥
១.៥.៣-សេរីភាពសហជីព.....	២៦
១.៥.៤-ការការពារសេរីភាពសហជីព	២៨
១.៦-ប្រតិកូបុគ្គលិក(តំណាងកម្មករ).....	៣១
១.៦.១-កាតព្វកិច្ចរបស់និយោជកត្រូវបង្កើតតំណាងកម្មករ	៣១
១.៦.២-ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រតិកូបុគ្គលិក(តំណាងកម្មករ)	៣២
១.៦.៣-បេសកកម្មរបស់ប្រតិកូបុគ្គលិក(តំណាងកម្មករ).....	៣៤
១.៦.៤-លក្ខន្តិកៈគតិយុត្តរបស់ប្រតិកូបុគ្គលិក(តំណាងកម្មករ).....	៣៦

ជំពូក២

ការប្រព្រឹត្តទៅរបស់សហជីពនៅកម្ពុជា

២.១-ស្ថានភាពទូទៅនៃសហជីពនៅកម្ពុជា	៤២
២.២-ការគ្រប់គ្រងសហជីពនៅកម្ពុជា.....	៤៥
២.២.១-សហជីពមូលដ្ឋានឬសហជីពនៅក្នុងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន	៤៦
២.២.២-សហព័ន្ធសហជីពឬសម្ព័ន្ធសហជីព.....	៤៦
២.២.៣-សហភាពសហព័ន្ធសហជីព	៤៩
២.២.៤-ការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សរបស់សហជីព	៥៥
២.៣-ទំនាក់ទំនងសហជីពអន្តរជាតិ.....	៦១
២.៣.១-ទំនាក់ទំនងជាមួយសហជីពអាស៊ាន	៦៤
២.៣.២-ទំនាក់ទំនងជាមួយសហភាពសហព័ន្ធសហជីពអន្តរជាតិ	៦៥
២.៤-ការបង្កើតសហជីព.....	៦៥
២.៤.១-លក្ខន្តិកៈគតិយុត្តនិងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង	៦៦
២.៤.២-នីតិវិធីបង្កើតសហជីព	៧២
២.៤.៣-ការបោះឆ្នោតបង្កើតសហជីព.....	៧២
២.៥-រចនាសម្ព័ន្ធសហជីព	៧៣
២.៥.១-ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលសហជីព ឬគណៈកម្មាធិការនាយក	៧៤
២.៥.២-សមាជិកភាពសហជីព	៧៦
២.៥.៣-រដ្ឋបាលសហជីព	៨០
២.៥.៤-ហិរញ្ញវត្ថុសហជីព.....	៨១
២.៥.៥-ការចុះបញ្ជីសហជីព.....	៨២
២.៦-តួនាទីសហជីពក្នុងសង្គម	៨៣
២.៧-ភាពងាយស្រួលក្នុងការអភិវឌ្ឍសហជីព	៨៤
២.៨-បញ្ហាប្រឈមរបស់សហជីព	៨៤

២.៨.១-បញ្ហាប្រឈមផ្ទៃក្នុងសហជីព	៨៤
២.៨.២-បញ្ហាសិទ្ធិមនុស្សក្នុងវិស័យការងារកម្ពុជា	៨៩
២.៨.៣-ការរើសអើងសហជីព.....	៨៩
២.៨.៤-ភាពមិនប្រក្រតីរបស់សហជីព	៩១
២.៨.៥-ឃាតកម្មនិងអំពើហិង្សាចំពោះសហជីព	៩២
២.៨.៦-ការបញ្ចប់កូតាដោយរដ្ឋាភិបាលអាមេរិចចុងឆ្នាំ២០០៤	៩៥
២.៨.៧-វិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុពិភពលោកឆ្នាំ២០០៨-២០១០	៩៦
២.៨.៨-លក្ខខណ្ឌការងារមិនទាន់ល្អប្រសើរ	១០០
២.៨.៩-ការទាមទារដំឡើងប្រាក់ឈ្នួល	១០២
២.៨.១០-ឧបសគ្គក្នុងការបង្កើតសហជីព	១០៣
២.៩-ដំហរនិយោជកចំពោះសហជីព.....	១០៤
២.៩.១-សហព័ន្ធនិយោជកនិងសមាគមពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា CAMFEBA	១០៤
២.៩.២-សមាគមរោងចក្រកាត់ដេរកម្ពុជា GMAC	១០៦
២.៩.៣-បញ្ហាប្រឈមរបស់និយោជក	១០៨
២.១០-គោលនយោបាយរាជរដ្ឋាភិបាលចំពោះសហជីព	១១០
២.១០.១-ការបង្កើតក្រសួងទទួលបន្ទុកវិស័យការងារ	១១១
២.១០.២-គណៈកម្មការក្រុមប្រឹក្សាការងារ	
LABOUR ADVISORY COMMITTEE (LAC).....	១១៣
២.១០.៣-វេទិការាជរដ្ឋាភិបាលនិងផ្នែកឯកជន.....	១១៥
២.១០.៤-ក្រុមការងារទំនាក់ទំនងវិជ្ជាជីវៈ.....	១១៥
២.១០.៥-រាជរដ្ឋាភិបាលដោះស្រាយជីវភាពកម្មករ-និយោជិតពលមានអតិផរណា	
ដើមឆ្នាំ២០០៨	១១៦
២.១០.៦-រាជរដ្ឋាភិបាលឆ្លើយតបចំពោះវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុពិភពលោក	
(២០០៨-២០១០)	១១៧
២.១០.៧-ទីភ្នាក់ងារជាតិមុខរបរនិងការងារ.....	១២០
២.១០.៨-ច្បាប់ស្តីពីរបបសន្តិសុខសង្គម.....	១២១
២.១០.៩-តុលាការការងារ.....	១២៦
២.១០.១០-ពលករទេសន្តរប្រវេសន៍កម្ពុជា	១២៧
២.១០.១១-ពង្រាងច្បាប់ស្តីពីសហជីពកម្ពុជា	១៣១
២.១០.១២-ច្បាប់ស្តីពីការធ្វើបាតុកម្មដោយសន្តិវិធី	១៣២
២.១១-កំណែទម្រង់សហជីព	១៤៦
២.១១.១-កំណែទម្រង់ផ្ទៃក្នុង.....	១៤៦
២.១១.២-វិសោធនកម្មលក្ខន្តិកៈសហជីព	១៤៧
២.១១.៣-សមភាពយេនឌ័រក្នុងសហជីព	១៤៧
២.១១.៤-កំណែទម្រង់ច្បាប់និងបទដ្ឋានការងារ	១៥០

ជំពូក៣

តួនាទីសហជីពនៅក្នុងវិវាទការងារ

៣.១-មូលហេតុនៃវិវាទការងារ.....	១៥២
៣.២-ប្រភេទនៃវិវាទការងារ.....	១៥៥
៣.២.១-វិវាទអំពីសិទ្ធិ.....	១៥៥
៣.២.២-វិវាទអំពីផលប្រយោជន៍.....	១៥៥
៣.២.៣-វិវាទការងារបុគ្គល.....	១៥៧
៣.២.៤-វិវាទការងាររួម.....	១៥៧
៣.៣-នីតិវិធីនៃការដោះស្រាយវិវាទការងារ.....	១៥៧
៣.៣.១-ការដោះស្រាយវិវាទបុគ្គល.....	១៥៨
៣.៣.២-ការដោះស្រាយវិវាទការងាររួម.....	១៦៦
៣.៤-យន្តការដោះស្រាយវិវាទការងារ.....	១៦៩
៣.៤.១-នាយកដ្ឋានវិវាទការងារ(ក្រសួងទទួលបន្ទុកវិស័យការងារ).....	១៦៩
៣.៤.២-ក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាកណ្តាល.....	១៧៤
៣.៥-នីតិវិធីគ្រប់គ្រងទំនាស់.....	១៨៨
៣.៥.១-ចរិតនៃទំនាស់.....	១៨៨
៣.៥.២-មូលហេតុនៃទំនាស់.....	១៨៩
៣.៥.៣-ការគ្រប់គ្រងទំនាស់.....	១៩០
៣.៥.៤-ភាពខុសប្លែកគ្នាក្នុងការគ្រប់គ្រងទំនាស់.....	១៩០
៣.៥.៥-កំណើននិងតំហយនៃទំនាស់.....	១៩១
៣.៥.៦-ការកកើតនៃទំនាស់.....	១៩២
៣.៦-ការកាត់បន្ថយវិវាទ.....	១៩២
៣.៦.១-បង្កើនការចរចាបុគ្គលឬសមូហភាព.....	១៩២
៣.៦.២-កិច្ចសហការណ៍នៅកន្លែងធ្វើការ.....	១៩៥
៣.៧-កូដិកម្ម បាតុកម្មនិងឡូកអៅ.....	១៩៦
៣.៧.១-កូដិកម្មស្របច្បាប់.....	១៩៧
៣.៧.២-អានុភាពនៃកូដិកម្ម.....	១៩៨
៣.៧.៣-កូដិកម្មខុសច្បាប់.....	១៩៨
៣.៧.៤-ឡូកអៅ.....	១៩៨
៣.៧.៥-ព្រឹត្តិការណ៍កូដិកម្ម.....	១៩៨
សន្និដ្ឋាន.....	២១៤
គន្ថនិទ្ទេស	